

Òbits a Canet de Mar durant la Guerra de Successió (1705-1714)

Joan Ballart Clos
Centre d'Estudis Canetencs

Deaths in Canet during the War of the Spanish Succession (1705-1714)

L'autor publica el llistat dels òbits ocorreguts a Canet durant els anys que va durar la guerra de Successió, del 1705 al 1714. Les dades han estat extretes del llibre d'Òbits de la Parròquia, document sacramental que complimentava el rector un cop havia oficiat la cerimònia religiosa de cada enterrament, anotant la identificació del difunt, la data, nom i cognom, professió, edat i algunes dades personals, quan eren conegudes pel rector. Aquestes notes ens permeten copsar els casos de violència dels dos últims anys del setge borbònic contra Barcelona.

Paraules clau: Guerra de Successió, dinastia dels Habsburg (casa d'Àustria), dinastia dels Borbons (francesos), llibre d'òbits.

The author publishes the list of deaths that occurred in Canet during the years of the War of the Spanish Succession, 1705-1714. Data have been extracted from the Register of Deaths of the Parish, a sacramental document which was completed by the Parish priest after conducting each religious funeral ceremony. This register included an identification of the deceased, the date, name and surname, profession, age and a few personal details, if known by the priest. These notes provide an insight into the incidences of violence during the last two years of the Bourbon Siege of Barcelona.

Key words: War of the Spanish Succession, Dynasty of Habsburg/House of Austria, Dynasty of Bourbon/House of Bourbon (French), Register of Deaths.

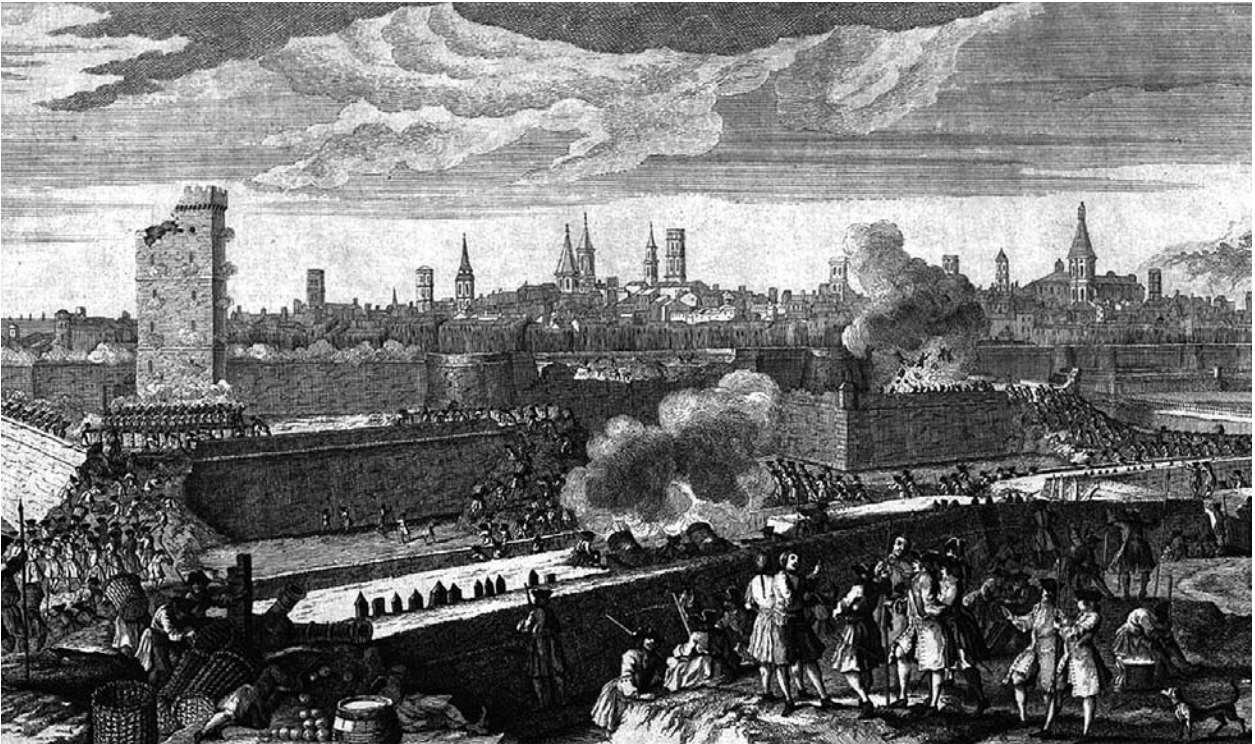
Situació general

A començaments del segle XVIII, Canet era una vila pròspera que vivia abocada de cara a mar. La població, d'uns 1800 habitants, es dedicava majoritàriament a la navegació de cabotatge per tota la Mediterrània, des d'Algecires a Estambul, enfrontant les tempestes de la mar i els perills de la pirateria turca i nord-africana.

Els navegants canetencs, com tots els catalans, no estaven autoritzats a emprendre les rutes transatlàntiques, reservades als navegants castellans. Tot el comerç amb les colònies estava monopolitzat pel regne de Castella i centralitzat en el port de Sevilla (després passaria a Cadis), seu de la Casa de Contratación de Indias que tenia cura del control dels vaixells i mercaderies que arribaven i sortien d'Amèrica.

Oli del rei Carlos II, «El hechizado»

Entrada massiva de les tropes francoespanyoles a la ciutat de Barcelona, l'11 de setembre de 1714. Gravat de Jacques Rigaud (1680-1754) / Parr / Bowles - Institut Cartogràfic de Catalunya

El regne de Castella que havia fet la descoberta i colonització del Nou Món dos segles abans dels fets que avui comentem, es trobava amb una monarquia depauperada i un rei de la dinastia dels Habsburg, Carlos II el Hechizado, incapacitat i malalt. En conseqüència, el comerç amb les colònies es mantenia en uns nivells molt baixos, amb l'excepció de l'extracció de metalls preciosos (or i plata), que servien per finançar les guerres que la monarquia mantenia contra Flandes, Països Baixos i diverses ciutats lliures italianes.

La qüestió és que es va muntar un joc d'interessos enfrontats entre les potències europees amb afany d'hegemonia mundial, per a veure quina en podria treure més beneficis del gran imperi colonial espanyol, que podia entrar en vies de descomposició a la mort pròxima del Hechizado.

Es van formar dos grups, amb un primer capitanejat per Anglaterra, que amb la seva flota més poderosa dominava bona part dels mars del món i comptava com a aliats a l'imperi Austro-Hongarès i els Països Baixos. El segon grup estava capitanejat per França i comptava amb l'exèrcit de terra més poderós del món, però amb una flota més dèbil.

Aquesta disputa de dinasties i interessos va ser doncs, la que va portar la guerra de Successió, en la que els regnes i territoris castellans es van decantar pel candidat de la dinastia Borbó (francesos), mentre els de la confederació catalano-aragonesa ho van fer pel candidat de la dinastia Habsburg (austríacs).

Com que no hi ha uniformitat de criteri en la fixació de la data de l'inici de la guerra perquè es van donar casos d'aliances varies entre nacions, hem considerat el 1705 com a inici, amb la firma del pacte de Gènova

per part dels representants catalans i la corona anglesa. Pel que fa a l'acabament, és evident que correspon al 1714, amb la derrota total, la desfeta de Barcelona i l'anorreament de Catalunya com a nació.

En el curs dels deu anys de guerra va haver-hi de tot, amb victòries i derrotes pels dos bàndols, però la causa catalana va començar a defallir el 1711 amb la mort de l'emperador d'Àustria, sent el seu lloc ocupat pel seu germà, l'arxiduc que havia estat proclamat rei pels catalans. Els austríacs, amb l'Imperi de centre Europa ja en tenien prou i els anglesos, que en el curs d'aquest temps havien conquerit Gibraltar i Menorca, també es donaven per satisfets amb el domini de la Mediterrània, de manera que es van retirar de l'aliança amb la promesa que ens ajudarien i no ens deixarien sols davant l'exèrcit francès. La resta ja és prou coneguda.

El llibre d'Òbits

A falta d'un registre civil amb les dades de naixements, matrimonis i defuncions que es produïen a viles i ciutats, l'Església suplía aquesta i moltes altres funcions pròpies de l'Estat, deixant-ne constància de forma ordenada en els llibres sacramentals.

En el nostre cas, hem pogut recórrer a les dades del llibre d'Òbits de la parròquia dels anys 1705 al 1714 relacionades amb la defunció d'homes. No hem inclòs les dones ni les criatures (els albat) que van morir en aquest període, ja que no van participar directament a la guerra, encara que sí que en van patir les conseqüències.

Nom i cognoms	Edat	Any 1705	Ofici	Notes
Jaume Dalmau	adult	5 gener	desconegut	
Jacint Serra	65 a.	4 març	treballador	
Pau Lavera	18 a.	25 març	mariner	
Joan Curt	14 a.	18 abril	desconegut	
Francesc Dillat	40 a.	11 juny	mariner	
Marc Antoni Puig	60 a.	20 set.	desconegut	
Salvador Corbet	adult	30 oct.	desconegut	
Joan Barsanga	adult	5 des.	desconegut	
Jaume Cabris	adult	19 des.	mariner	
Resum: 3 mariners, 1 treballador i 5 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1705: 9 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1706	Ofici	Notes
Joan Figueras	adult	15 gener	mariner	Morí a Cadaqués
Joan Carbonell	52 a.	16 gener	mariner	
Ramon Grau	45 a.	10 març	treballador	
Jaume Fàbregas	25 a.	10 març	mariner	
Joan Muní	70 a.	16 març	mariner	
Francesc Veya	50 a.	18 març	sastre	
Pau Pasqual	40 a.	5 abril	mariner	
Jeroni Oller	65 a.	19 abril	teixidor lli	
Jaume Grau	80 a.	26 abril	desconegut	Morí en lo hospital per amor de Déu
Salvador Colomer	adult	31 maig	desconegut	Morí en Barcelona ferit en lo siti de dit any
Joan Giol	64 a.	26 juny	mariner	
Pere Oliver	49 a.	3 agost	candeler	
Bartomeu Plana	70 a.	4 oct.	desconegut	
Salvador Roig	57 a.	22 nov.	pescador	
Agustí Vendrell Veya	21 a.	17 des.	desconegut	
Resum: 6 mariners, 1 treballador, 1 pescador, 1 sastre, 1 teixidor, 1 candeler i 4 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1706: 15 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1707	Ofici	Notes
Francesc Comas	20 a.	15 gener	mariner	Morí violentament d'escopetada
Antoni Manyà	70 a.	3 febrer	desconegut	Origen França
Francesc Giol	68 a.	17 febrer	treballador	
Josep Martínez	27 a.	18 febrer	cirurgia	
Salvador March	64 a.	7 maig	reverend	
Joan Teixidor	36 a.	8 juliol	desconegut	
Josep Janer	14 a.	14 juliol	desconegut	
Salvador Sabater	45 a.	3 agost	mariner	
Bartomeu Bertran	67 a.	4 agost	mariner	
Joan Vinatges	78 a.	27 agost	treballador	
Carles Vendrell	20 a.	4 set.	desconegut	
Jaume Oliver	25 a.	5 set.	desconegut	
Bartomeu Roig	86 a.	15 set.	pescador	
Joan Nogueras	20 a.	25 set.	ferrer	
Josep Muní	15 a.	8 oct.	desconegut	
Gabriel Campeny	34 a.	9 oct.	desconegut	
Josep Puig	34 a.	10 oct.	mariner	
Bartomeu Pons Gispert	75 a.	13 nov.	desconegut	
Josep Cirés	25 a.	19 nov.	desconegut	
Bernat Alió	30 a.	3 des.	traginer	
Pau Codina	26 a.	16 des.	treballador	
Resum: 4 mariners, 3 treballadors, 1 pescador, 1 cirurgia, 1 reverend, 1 ferrer i 1 traginer i 9 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1707: 21 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1708	Ofici	Notes
Bernat Orià	55 a.	11 gener	desconegut	
Marc Antoni Milans	85 a.	13 gener	comerciant	Ciutadà Honrat de Barcelona
Jaume Briera	23 a.	20 gener	traginer	
Desconegut	adult	6 febrer	soldat	Alemanys. Mort en lo camí d'Arenys
Maties Hausbriger	adult	20 febrer	soldat	Alemanys. Morí a l'hospital
Bartomeu Puig	50 a.	22 març	desconegut	
Felix Colomer	20 a.	16 abril	mariner	Morí negat en Lisboa
Josep Fors	45 a.	17 abril	sastre	
Josep Misser	25 a.	19 abril	mariner	
Miquel Xiqués	49 a.	20 abril	treballador	
Miquel Ortal	64 a.	23 abril	hospitaler	Hospitaler de la vila
Bernat Misser	63 a.	24 abril	mestre d'aixa	
Salvador Curt	56 a.	20 maig	desconegut	
Bernat Pujadas	71 a.	20 juny	treballador	
Marc Antoni Roig	62 a.	14 juliol	mariner	
Joan Parxats	65 a.	19 juliol	treballador	
Josep Toya	75 a.	19 juliol	mariner	
Bartomeu Constans	65 a.	22 juliol	traginer	
Bernat Prats Vinyes	56 a.	14 set.	mariner	
Bonaventura Ferrer	19 a.	7 oct.	mariner	
Antoni Campeny	58 a.	12 des.	fuster	
Jaume Llauger	85 a.	17 des.	desconegut	
Josep Palmeras	adult	18 des.	desconegut	
Joan Molins	adult	29 des.	fuster	
Resum: 6 mariners, 3 treballadors, 2 fusters, 2 traginers, 2 soldats, 1 mestre d'aixa, 1 comerciant, 1 sastre, 1 hospitaler i 5 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1708: 24 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1709	Ofici	Notes
Josep Veya	adult	21 gener	desconegut	
Salvador Prats	36 a.	27 gener	mariner	
Salvador Pica Villar	50 a.	16 febrer	desconegut	
Josep Clausell	55 a.	18 maig	mariner	
Salvador Golart	24 a.	4 juny	desconegut	
Joan Ferran	adult	20 juny	mariner	
Jaume Miret	adult	5 juliol	mariner	
Joan Pujadas	23 a.	12 juliol	mariner	
Godefrid Ayant	50 a~	26 agost	soldat	Tinent de tropes Palatines. Morí de malaltia
Jeroni Casals	82 a.	3 nov.	desconegut	
Resum: 5 mariners, 1 soldat i 4 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1709: 10 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1710	Ofici	Notes
Simó Corserayte	45 a.	7 febrer	soldat	Companyia del capità Morelli. Morí de malaltia
Joan Vendrell	38 a.	7 febrer	cirurgià	
Joan Net	70 a.	14 febrer	mariner	
Joan Vilajoana	adult	17 març	ermità	
Jordi Esmalinch	adult	28 març	soldat	Alemanys. Cia del capità Morelli. Morí de malaltia
Pere Pujadas	adult	20 abril	desconegut	
Jaume Noguerras	70 a.	27 abril	ferrer	
Jaume Miralles	adult	27 abril	desconegut	
Pau Oller	20 a.	16 juliol	sabater	
Bernat Sabater	40 a.	6 agost	mariner	
Jeroni Cabus	40 a.	18 set.	desconegut	
Cristòfol Padassau	29 a.	10 nov.	desconegut	Morí en la illa de Sardenya
Salvador Puig	14 a.	7 des.	desconegut	
Jaume Llobet	50 a.	26 des.	mariner	
Resum: 3 mariners, 2 soldats, 1 cirurgià, 1 ermità, 1 ferrer, 1 sabater i 5 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1710: 14 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1711	Ofici	Notes
Joan Batistapau	80 a.	15 gener	traginer	
Josep Castanyer	30 a.	21 gener	mariner	Morí negat en los Alfachs (delta de l'Ebre)
Josep Prats	35 a.	22 gener	mariner	Morí negat en los Alfachs (delta de l'Ebre)
Salvador Giol	adult	1 febrer	mariner	
Joan Carbonell	adult	5 març	desconegut	
Joan Ferrer	adult	19 març	desconegut	
Joan Co	22 a.	28 març	pescador	
Jaume Saurí	28 a.	12 maig	desconegut	
Josep Catà	55 a.	22 juny	mestre d'aixa	
Jaume Colomer	40 a.	16 oct.	sastre	
Gabriel Goday	55 a.	26 oct.	desconegut	Morí en la ciutat de Nàpols (causa desconeguda)
Francesc Puig	80 a.	15 nov.	desconegut	
Salvador Llauger	41 a.	26 nov.	ferrer	
Jaume Roldós Vendrell	adult	4 des.	desconegut	
Antoni Pau Pongem	80 a.	14 des.	mariner	
Resum: 4 mariners, 1 pescador, 1 mestre d'aixa, 1 ferrer, 1 traginer, 1 sastre i 6 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1711: 15 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1712	Ofici	Notes
Cristòfol Parera	a.	6 gener	mariner	
Jacob Bressa ?	adult	10 gener	soldat	Alemaný. Del regiment de Egk Rein ?
Valentí Gerrart ?	adult	10 gener	soldat	Alemaný. Del regiment de Egk Rein ?
Francesc Costa	70 a.	25 gener	desconegut	
Salvador Misser	18 a.	13 maig	desconegut	
Francesc Molins	14 a.	29 juny	desconegut	
Salvador Puig	45 a.	23 juliol	traginer	
Joan Prats	50 a.	27 juliol	mariner	
Isidre Cabanyes	21 a.	16 agost	desconegut	
Francesc Constans	22 a.	21 agost	desconegut	
Valero Garcia	adult	26 agost	mariner	Morí negat en lo mar
Josep Vilar	50 a.	22 set.	treballador	
Salvador Prats	adult	3 oct.	mariner	Morí negat
Miquel Pasqual	adult	14 oct.	mariner	Morí negat en lo mar
desconegut	adult	29 oct.	soldat	Napolità. Mori de mort natural
desconegut	adult	28 nov.	soldat	Alemaný. Del regiment de Maranbarch ?
Miquel Net	80 a.	1 des.	desconegut	
Bernat Martorell	adult	1 des.	desconegut	
Salvador Vaquer	adult	5 des.	mariner	Morí en combat en sa mar
Joan Amat	30 a.	22 des.	cirurgia	
Resum: 6 mariners, 4 soldats, 1 traginer, 1 cirurgia i 8 d'ofici desconegut.				
Total de l'any 1712: 20 òbits				

No hem pogut separar els que van morir en accions bèl·liques dels que van morir en altres circumstàncies, ja que en la majoria de casos, el llibre d'Òbits no ho indica. Entre els morts hi trobareu uns quants soldats estrangers que les circumstàncies van portar a morir a Canet.

Poden tenir interès diversos estudis que se'n poden extreure dels llibres d'Òbits, com conèixer els treballs i oficis exercits en diverses èpoques, els promitjos d'edat dels decessos, possibles morts violentes, etc.

Observeu com ja en aquells anys hi havia un clar predomini dels mariners, molt per sobre de qualsevol altre professió.

Hem de tenir en compte que si el llibre indica ofici de treballador, es refereix als modestos treballadors de la terra, és a dir, parcers o comparets. No confondre amb el pagès, que és

Càrrega borbònica contra tropes austriacistes

el propietari o arrendatari d'una extensió considerable de terra.

Nom i cognoms	Edat	Any 1713	Ofici	Notes
Jaume Aulet	14 a.	30 gener	mariner	Morí ofegat en la mar
Francesc Martorell	65 a.	16 febrer	desconegut	
Joan Roura	30 a.	20 febrer	desconegut	
Joan Goday	adult	20 febrer	treballador	
Pau Roura	50 a.	25 febrer	mariner	
Marc Antoni Puig	25 a.	6 març	mariner	Morí a Nàpols de malaltia
Jaume Cirés	60 a.	6 març	prevere	Resident de la parròquia de Canet
Joan Ribera	20 a.	27 març	desconegut	
Jaume Ferrer	80 a.	6 abril	desconegut	
Bartomeu Pujadas	50 a.	15 abril	daurador	
Joan Pujadas	65 a.	27 abril	desconegut	
Oleguer Moní	30 a.	5 maig	dr. medicina	
Joan Ferrer	60 a.	20 maig	desconegut	
Joan Oliver	50 a.	20 maig	desconegut	
Antoni Alió	75 a.	31 maig	treballador	
Cristòfol Murtra	40 a.	15 juny	desconegut	
Benet Llauger	45 a.	22 juny	pagès	
Pau Llorens	40 a.	29 juny	desconegut	
Joan Macip	75 a.	2 juliol	prevere	Enterrat en la capella que s'edifica per la Minerva
Jaume Llobet	28 a.	7 juliol	mariner	
Miquel Giol	35 a.	12 agost	mariner	
Francesc Llauger	25 a.	22 agost	mariner	
Joan Xiqués	35 a.	10 set.	mariner	
Josep Puig	22 a.	4 nov.	mariner	
Francesc Fàbregas	60 a.	12 des.	desconegut	
Josep Xiqués	60 a.	13 des.	mariner	
Pau Fors	60 a.	26 des.	teixidor de lli	
Pau Vendrell	40 a.	29 des.	mariner	
Joan Godina	17 a.	30 des.	soldat	Tinent Rgt. de Caetano de Aragón. Morí de malaltia
Resum: 10 mariners, 2 preveres, 2 treballadors, 1 pagès, 1 soldat, 1 metge, 1 teixidor, 1 daurador i 10 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1713: 29 òbits				

Nom i cognoms	Edat	Any 1714	Ofici	Notes
Francesc Gerana	28 a.	3 gener	mariner	
Salvador Milans	40 a.	3 gener	desconegut	
Francesc Cumí	20 a.	18 gener	pescador	
Francesc Misser	43 a.	25 gener	mestre d'aixa	
Antoni Masdeu	adult	28 gener	desconegut	Morí d'escopetada
Jaume Giol	70 a.	7 febrer	mariner	
Salvador Colomer	60 a.	11 febrer	desconegut	
Desconegut	adult	16 febrer	mariner	Mort violenta. D'una fragata de les de Barcelona
Pacià	adult	16 febrer	mariner	Mort violenta. D'una fragata davant de Sant Pol
Jaume Curt	55 a.	13 març	treballador	
Joan Codina	40 a.	24 abril	desconegut	
Salvador Roig	40 a.	26 abril	cirurgia	
Ramon Molet	40 a.	2 maig	desconegut	
Joan Buerla	25 a.	14 maig	botiguer	
Quirze Roig	50 a.	31 maig	pescador	
Valentí Playa	55 a.	11 juny	treballador	Morí de mort violenta i enterrat a Arenys de Mar
Cristòfol Parera	20 a.	25 juny	mariner	Morí de mort violenta i fou enterrat a Blanes
Josep Bosh	45 a.	30 juny	mariner	
Miquel Domènech	65 a.	22 juliol	mestre d'obra	
Josep Vendrell	30 a.	25 agost	desconegut	
Pere Molins	adult	27 agost	mariner	Morí a Barcelona on fou enterrat
Andreu Roca	70 a.	28 agost	treballador	Originari de Sant Pol
Jaume Pi	60 a.	29 agost	desconegut	Originari de Badalona
Joan Terrades	40 a.	2 set.	treballador	
Miquel Burjons	18 a.	15 set.	correr	
Salvador Vio Giol	jove	17 set.	mariner	Morí de mort violenta al pla de Barcelona
Josep Golart	32 a.	19 set.	sastre	Morí a Barcelona on fou enterrat
Joan Puig	jove	24 set.	mariner	Morí en lo camp de Barcelona de mort violenta
Jose Pujol	jove	26 set.	mariner	Morí en lo camp de Barcelona de mort violenta
Gabriel Costa	50 a.	22 oct.	desconegut	Originari de Seva. Morí de malaltia a l'hospital
Francesc Grau	40 a.	10 nov.	desconegut	
Resum: 10 mariners, 4 treballadors, 2 pescadors, 1 mestre d'aixa, 1 mestre de cases, 1 cirurgia, 1 correr, 1 sastre, 1 botiguer i 9 d'ofici desconegut				
Total de l'any 1714: 31 òbits				